

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2023 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),
sprawy **R. S.**
uniewinnionego o popełnienia zarzutu z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu
narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez prokuratora
od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy
z dnia 30 maja 2023 r., sygn. IV Ka 370/23,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Wałbrzychu
z dnia 14 marca 2023 r., sygn. III K 2095/22,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[SOP]

UZASADNIENIE

W dniu 30 listopada 2022 r. do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu wpłynął akt oskarżenia przeciwko R. S. oskarżonemu o to, że: „W dniu 3 sierpnia 2022 r. w W, [...], wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, substancji psychotropowej w postaci amfetaminy w ilości 0,43 g. netto, przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa, będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 10 czerwca 2014 roku w sprawie III K 258/14 za czyn z art. 55 ust. 1 UoPN na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i za czyn z art. 58 UoPN na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 9 września 2014 roku w sprawie III K 296/14 za czyn z art. 62 ust. 1 UoPN na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; objętymi wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w

Wałbrzychu z dnia 12 czerwca 2015 roku w sprawie III K 225/15 skazującym go na karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności; objętym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Wrocław-Fabryczna z dnia 17 sierpnia 2018 roku w sprawie II K 193/18 skazującym go na karę łączną 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności; którą odbył w okresie od dnia 8 maja 2015 roku do dnia 27 sierpnia 2015 roku, od dnia 2 listopada 2016 roku do dnia 23 marca 2017 roku, od dnia 20 lutego 2018 roku do dnia 27 sierpnia 2018 roku, od dnia 25 grudnia 2018 roku do dnia 27 marca 2019 roku, od dnia 31 maja 2021 roku do dnia 10 lipca 2021 roku, tj. o czyn z art. 62 ust. 1 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k.”.

W dniu 14 marca 2023 roku, Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, po rozpoznaniu sprawy R. S. pod sygn. akt III K 2095/22 uznał go winnym tego, że: „w dniu 3 sierpnia 2022 roku w W. [...] wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, substancji psychotropowej w postaci amfetaminy w ilości 0,43 g netto przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa, będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 10 czerwca 2014 roku w sprawie III K 258/14 za czyn z art. 55 ust. 1 UoPN na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i za czyn z art. 58 UoPN na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 9 września 2014 roku w sprawie III K 296 za czyn z art. 62 ust. 1 UoPN na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, objętymi wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 12 czerwca 2015 roku w sprawie III K 225/1 skazującym go na karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, objętym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Wrocław-Fabryczna z dnia 17 sierpnia 2018 roku w sprawie II K 193/18 skazującym go na karę łączną 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbył w okresie od dnia 8 maja 2015 roku do dnia 27 sierpnia 2015 roku, od dnia 2 listopada 2016 roku do dnia 23 marca 2017 roku, od dnia 20 lutego 2018 roku do dnia 27 sierpnia 2018 roku, od dnia 25 grudnia 2018 roku do dnia 27 marca 2019 roku, od dnia 31 maja 2021 roku do dnia 10 lipca 2021 roku”, tj. występku z art. 62 ust 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 62 ust 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wymierzył mu karę 2 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto dokonał zaliczenia okresu zatrzymania na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności, wydał rozstrzygnięcie o zasądzeniu na rzecz M. w W. nawiązki w kwocie 1000 złotych oraz świadczenia pieniężnego w kwocie 1 000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej i rozstrzygnął o kosztach sądowych.

Apelację od wyroku sądu pierwszej instancji wniósł Prokurator Prokuratury Rejonowej w Wałbrzychu. Zaskarżając powyższy wyrok w części w zakresie podstawy

wymiaru kary na korzyść oskarżonego R.S., podniósł zarzut: „obraży przepisów prawa karnego materialnego a to art. 70 ust 4 a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 4 § 1 kk w innym wypadku niż w zakresie kwalifikacji prawnej czynu, polegającą na orzeczeniu na podstawie niniejszego przepisu, który zaczął obowiązywać w dniu 1 stycznia 2023 roku obligatoryjnego świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 1000 zł. w sytuacji gdy czyn zarzucony oskarżonemu popełniony były w dniu 3 sierpnia 2022 roku kiedy przepis ten jeszcze nie istniał, co właściwie ocenione winno skutkować zastosowaniem przepisów obowiązujących w czasie popełnienia czynów i nie orzekaniem obligatoryjnego świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszy Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 1000 zł.”.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie punktu rozstrzygnięcia dotyczącego orzeczenia świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszy Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 1000 zł.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 30 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 370/23 zaskarżone orzeczenie sądu *meriti* zostało zmienione w ten sposób, że R. S. został uniewinniony od popełnienia zarzuconego mu czynu.

Od powyższego prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Świdnicy kasację wywiódł Prokurator Okręgowy w Świdnicy i zaskarżył go w całości na niekorzyść R. S. W nadzwyczajnym środku odwoławczym, skarżący zarzucił orzeczeniu sądu *ad quem*: „rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, a to art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 434 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 1 k.k., przez zmianę wyroku sądu I instancji skazującego R. S. za popełnienie czynu z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k., zaskarżonego przez Prokuratora Rejonowego w Wałbrzychu na jego korzyść i uniewinnienie na skutek stwierdzenia wadliwości opisu czynu, to jest braku czasownika określającego czynność sprawczą, dokładnie słowa „posiadał” i przyjęcia w związku z tym, że czyn, o który R. S. został oskarżony i za który został skazany nie jest cyt.” (...) czynem i z pewnością nie ma tu mowy o popełnieniu czegokolwiek (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.), podczas gdy brak w opisie czasownika „posiadał” przy realnym, bezspornym posiadaniu przez R.S. w dniu 3 sierpnia 2022 roku w W. 0,43 g netto amfetaminy, zabronionego poza wyjątkami medycznymi, środka odurzającego, a więc zachowaniu zgodnym ze znamionami ustawowymi art. 62 ust 1 u. o p.n., co wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, prawidłowo dokonanych na jego podstawie przez sąd I instancji ustaleń faktycznych i prawidłowej ich ocenie oraz z

wyjaśnień oskarżonego przyznającego się do winy i ze złożonych przez niego wyjaśnień, powinno przy posłuszeniu się przez sąd odwoławczy w sposób właściwy wykładnią językową i celowościową nakazów wynikających z wymienionych na wstępie zarzutu przepisów procedury karnej, w powiązaniu z tego samego rodzaju wykładnią przepisów prawa materialnego części ogólnej prawa karnego i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, określającymi zasady odpowiedzialności karnej za zachowania sprzeczne z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, powinno doprowadzić sąd odwoławczy do przyjęcia, że oskarżony zarzucony mu czyn popełnił i ewentualnie uzupełnić opis w myśl art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w ramach kontroli odwoławczej.”.

Podnosząc taki zarzut, prokurator zawnioskował o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Świdnicy w ramach postpowania odwoławczego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja prokuratora jest bezzasadna i to w wymiarze oczywistym.

Brak jest podstaw do uznania, że Sąd odwoławczy wydając zaskarżony wyrok rażąco naruszył wskazane w zarzucie kasacji przepisy prawa materialnego i procesowego. Co więcej, to zawarta – tak w samym zarzucie, jak i uzasadnieniu skargi – propozycja prokuratora odnośnie sposobu konwalidowania stwierdzonego w wyroku Sądu I instancji uchybienia nie jest możliwa do zastosowania w świetle obowiązujących przepisów i zaistniałej, na skutek braku wniesienia przez prokuratora apelacji na niekorzyść od tego orzeczenia, konfiguracji procesowej.

Pominięcie bowiem w opisie przypisanego oskarżonemu czynu znamienia czasownikowego danego przestępstwa nie może być traktowane w kategoriach oczywistej omyłki pisarskiej. Nie jest to bowiem takiego rodzaju błąd, który mógłby zostać usunięty w trybie sprostowania. Do takowych zaliczyć wszak można np. błąd w danych personalnych strony postępowania, o ile ma on charakter pisarski (błąd co do oznaczenia tożsamości), a nie merytoryczny – świadczący już o ustaleniu innej tożsamości. O dopuszczalności sprostowania decyduje techniczny charakter omyłki i brak wpływu na merytoryczną treść wyroku (tak choćby: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2022 r., sygn. akt II KK 607/21, SIP Legalis nr 2702186; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2012 r., sygn. akt III KK 416/11, SIP Legalis nr 517520; jak również uchwała składu Siedmiu

Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2012 r., sygn. akt I KZP 24/11, SIP Legalis nr 440091).

Stwierdzony w opisie przypisanego skazanemu przestępstwa brak na pewno nie ma charakteru omyłki technicznej, ale dotyczy najistotniejszych kwestii merytorycznych, bo przecież warunkujących możliwość uznania kogoś winnym danego czynu zabronionego. To realizacja znamienia czasownikowego przedmiotowego (zarzucanego i przypisanego) czynu przez daną osobę dopiero przecież warunkuje decyzję tak o uznaniu je w ogóle za przestępne, a tym samym i o jego prawnomaterialnej ocenie. Stąd konieczność wskazania wprost tego znamienia i uczynienia to w sposób prawidłowy, tak jak tego wymaga dyspozycja przepisu opisującego dany typ przestępstwa. Oczywiście można dopuszczać sytuacje w których to znamię czasownikowe będzie wskazane bez posłużenia się terminem i zwrotem, które są sformułowane w przepisie dla jego określenia, jednak z tych użytych słów musi wynikać, że to czasownikowe znamię zostało danym zachowaniem sprawcy zrealizowane. Nie można się domyślać, spekulować, także w oparciu o nawet bezsporny materiał dowodowy sprawy, co uczynił, bądź nie uczynił, sprawca realizując wymagane dla danego przestępstwa znamiona. To musi wprost wynikać z opisu przedmiotowego czynu. Jest to elementarny wymóg gwarancyjny, konieczny do realizacji w każdym przypadku. Tym bardziej w sytuacji, jak ta *in concreto*, kiedy to nie tylko orzekający w I instancji Sąd w opisie przypisanego czynu pominął znamię czasownikowe, ale już na etapie postępowania przygotowawczego w opisie czynu sporządzonym w postanowieniu o przedstawieniu podejrzanemu zarzutu i w zarzucie postawionym mu w akcie oskarżenia, też tego znamienia czasownikowego zabrakło. Te zarzuty, przecież tylko w takiej formule, nie wskazywały więc tego co miał oskarżony uczynić i co skutkowało uznaniem tego zachowania za przestępne. To, że on o tym wiedział, skoro miał to uczynić, jest bez znaczenia, bowiem to Sąd miał – kierując się zakresem przedmiotowym skargi prokuratorskiej – obowiązek prawidłowo ją odczytać i rozpoznać oraz ustalić jego winę, bądź jej brak, a w przypadku przypisania sprawstwa i tejże jego winy, co do danego poprawnie zarzucanego mu czynu karalnego, należycie to przestępstwo opisać, ustalając przy tym wypełnienie przez niego wszystkich wymaganych do jego zaistnienia znamion.

W związku z argumentacją prokuratora przytoczona w kasacji należy też zauważyć, że w sytuacji w której wniósł on tylko apelację na korzyść oskarżonego w zakresie podstawy wymiaru kary, Sąd Okręgowy nie mógł w tym zaskarżonym wyroku Sądu Rejonowego dokonywać żadnych zmian na niekorzyść oskarżonego i przypisać mu działanie, którego ani w opisie zarzucanego, ani przypisanego, czynu nie wskazano, i to nie tylko wprost, ale nawet konkludentnie. Rodzi się zatem pytanie w jakim trybie w tej sytuacji

Sąd ten miałby naprawić ten oczywiście błędny wyrok. Uwzględnienie treści ustaleń zawartych w jego uzasadnieniu – jak to proponuje prokurator - nie byłoby wszak dopuszczalne, skoro taka decyzja oznaczałaby praktyczne obejście owych ograniczeń (niewątpliwie bezwzględnych) związanych z obowiązywaniem reguły *ne peius*. Tymczasem zakaz *reformationis in peius* oznacza, iż w razie braku środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego jego sytuacja prawna nie może ulec pogorszeniu w jakimkolwiek punkcie. Uzupełnienie przez Sąd odwoławczy opisu przypisanego oskarżonemu czynu, w oparciu o zawarte w uzasadnieniu wyroku ustalenie faktyczne obrazujące rodzaj podjętej przez oskarżonego przedmiotowej aktywności, byłoby takim niedozwolonym pogwałceniem owego przywołanego zakazu *ne peius*. Skoro tenże opis w żaden sposób charakteru tej aktywności nie identyfikował.

Sąd Okręgowy wydając zaskarżony kasacją wyrok – w takim układzie procesowym i takim zakresie oraz wadze i znaczeniu przedmiotowego uchybienia - nie mógł więc naruszyć- i to rażąco (bo dopiero wówczas stanowiłoby to podstawę skutecznego zarzutu kasacji) któregośkolwiek z przepisów przywołanych przez skarżącego w podstawie prawnej zarzutu kasacji. Sąd ten nie obraził także i przepisów z zakresu prawa karnego materialnego (zresztą stanowiących o ogólnych zasadach tego prawa). Skoro w zarzucie postawionym i przypisanym oskarżonemu nie wskazano co on miał uczynić realizując ów czyn, to tym samym nie dopełniono warunków od którego wypełnienia zależy możliwość zastosowania tych norm. Przepis art. 1 § 1 k.k. stanowi wszak o „popełnieniu czynu zabronionego pod groźbą kary”, a art. 115 § 1 k.k. o „zachowaniu o znamionach określonych w ustawie karnej”, to jest o tym czego w opisie przypisanego oskarżonemu czynu nie określono.

Kierując się tymi względami i nie znajdując żadnych normatywnych podstaw do uwzględnienia kasacji prokuratora należało ją oddalić jako oczywiście bezzasadną.

[A.B.]

[ms]

